

Ο ΜΠΑΝΤΙΟΥ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Μάστιγα η αποσύνδεση της πολιτικής από τη φιλοσοφία

Ο Αλέν Μπαντιού είναι ο στρατευμένος στοχαστής που με το τεράστιο φιλοσοφικό έργο του και την υποδειγματική πολιτική του συνέπεια ανανεώνει εκ θεμελίων την προβληματική του ιστορικού υποκειμένου. Με την «Κομμουνιστική υπόθεση» ο Μπαντιού τολμά να ξανανοιξει τον παγιωμένο πολιτικό φάκελο της κοινωνικής ισότητας. Αυτό το άνοιγμα όμως έχει ως στέρεο έρεισμα μια φιλοσοφική επανάσταση. Μετά από δεκαετίες αφαιριστικής καθίζησης, η μαρξιστική σκέψη ξαναβρίσκει το φιλοσοφικό λόγο της. Τον οποίο, δυστυχώς, εκτεταμένοι τομείς της αριστεράς, σταλινικοί, νεοσταλινικοί, παλαιοσταλινικοί, μεταμοντέρνοι κ.τ.λ., θεωρούν περιττό -ή τελειωμένο και αποθησαυρισμένο- το ηρωικό αρχείο μιας περιόδου που ολοκληρώθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα, με εξαίρεση κάποιες αναλαμπές. Ακόμη και οι πιο πικρόχολοι αντίπαλοι του Μπαντιού αναγνωρίζουν πλέον ότι το φιλοσοφικό έργο του αποτελεί μείζον συμβάν στην ιστορία της σύγχρονης σκέψης. Σ' ό,τι μας αφορά εδώ άμεσα, έχουμε μια φιλοσοφική επανάσταση που η επίπτωσή της δεν εξαντλείται στην αποδέσμευση της πολιτικής από την υπερβατική εγγύηση της Ιστορίας και την κοινωνιολογική ουσιοποίηση των τάξεων. Προεκτείνεται σε μια ρηξικέλευθη σύλληψη της πολιτικής ως «γεωλογικής διαδικασίας»¹ σε ρήξη με το προγραμματικό πεπρωμένο του κόμματος - κράτους. Συναντάμε εδώ τον αξιωματικό πυρήνα της πολιτικής σκέψης του Μπαντιού, όπου διακυβεύεται η ιστορική επανασωματίωση της πρωταρχικής, αυθεντικής έμπνευσης του Μαρξ: η ετεροτοπία της πολιτικής σε σχέση με το κράτος ως Γ ή της επαναστατικής Επαγγελίας. Ως γεωλογική διαδικασία η πολιτική στοιχειοθετείται σε απόμνημη εμφάνιση από τις συντεταγμένες του κράτους. Η πολιτική ως επαναστατική διαδικασία αποσυντίθεται και απονεκρώνεται μέσα στην υπονομεντική αλληλεγγύη που της προσφέρουν οι μηχανισμοί του κράτους, αντί να απονεκρώνεται αυτό από την ανατρεπτική εμφάνειά της. Ανάμεσα στη γεωλογικότητα (g h ricit) της πολιτικής και τη δομικότητα του κράτους η ασυμβατότητα αποδείχτηκε ιστορικά διαλυτική για το πολιτικό υποκείμενο. Όπως σημειώνει αλλού ο Μπαντιού: «το φιάσκο όλων των παραλλαγών του κόμματος-κράτους που προήλθαν από την τρίτη Διεθνή ανοίγει έναν οριζόντια επανεξέτασης σ' ό,τι αφορά την ουσία του πολιτικού υποκειμένου!...»

Η αποσύνδεση της πολιτικής από τη φιλοσοφία υπήρξε μια μάστιγα στην ιστορία του μαρξισμού, προελαύνουσα ομόρροπα με το θρίαμβο του σταλινισμού και των ευπρεπισμένων μεταλλάξεών του. Οικονομισμός και πολιτικολογία συνέθεσαν τους παρασιτικούς αλλά δημοφιλείς γαλακτοφόρους αδένες, που δεν έπαψαν να δηλητηριάζουν το αίτημα ανανέωσης της μαρξιστικής σκέψης. Οι πρωτεύουσες μεταλλάξεις τους τούς έκαναν ίσως πιο θελκτικούς, το λίκνισμα όμως και η μετασταλινική σιλικόνη δεν άλλαξαν τίποτα επί της ουσίας. Ευρύτατοι τομείς της αριστεράς, πέραν των κλασικών κομμουνιστικών κομμάτων, εξακολούθησαν να θηλάζουν σ' αυτούς πίσω από ένα ισχνό πέπλο αιδούς.

Η πρωτότυπη σύμπραξη της φιλοσοφίας με την πολιτική στον Μπαντιού διαμορφώνει ένα νέο, συμβαντικό χώρο επαναδιατύπωσης των πολιτικών χειραφέτησης. Τόσο σε σχέση με το ερειπωμένο τοπίο των χειραφετητικών εμπειριών του 20ού αιώνα, όσο και απέναντι στην εξαγγελία του τέλους της πολιτικής.

Το φανταστικό τέλος της πολιτικής, είτε ως κυνικό μοτίβο είτε ως μελαγχολία της απόσυρσης του πολιτικού, αποδεικνύεται ατελέσφορος αντιπερισπασμός στην απρόβλεπτη ανάδυση της ρηξικέλευστης τοπικής του πραγματικού υπό τη μορφή του συμβάντος.

Δημήτρης Βεργέτης,
διευθυντής του περιοδικού «αληθεία»

¹ Για τον ορισμό της πολιτικής ως γεωλογικής διαδικασίας και τη λογική της υφάρεσης, παραπέμπω στο υπό έκδοση βιβλίο του Μπαντιού «Από το Είναι στο Συμβάν», σειρά «αληθεία», εκδόσεις Πατάκη.